

TÜRKÇE

Sıfatlar

SIFAT: Canlı veya cansız varlıkların kavramların özelliklerini değişik yönlerden niteleyen veya belirten sözcüklere sıfat denir.

SIFATLARIN ÖZELLİKLERİ

1.Sıfatlar, isimlerden önce gelir.

Büyük insan, edepli insanlar

2.Sıfatlar çekim eki almazlar.

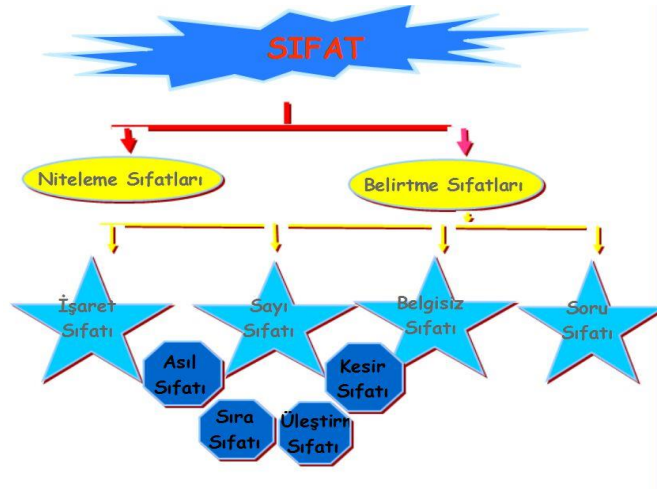
Bazı işçiler gelmiş. Bazıları gelmiş.

sıfat zamir

3. Sıfat olarak kullanılan sözcük, başka tür sözcük de olabilir.

O, çok iyi insandı. sıfat

Bu işimiz iyi gidiyor. zarf

1) NİTELEME SIFATLARI: İsimlerin rengini, şeklini, durumunu gösteren sıfatlara niteleme sıfatı denir. Bu sıfatlar, isme sorulan "Nasıl?" sorusuna cevap verirler.

Yeni elbiseler almış.

Kalın kumaş etekler var.

2) BELİRTME SIFATLARI:

A-İşaret Sıfatı: Varlıkları göstermek suretiyle belirten sıfatlara işaret sıfatı denir. İşaret sıfatları, bir ismi belirtmeksizin tek başlarına kullanıldıklarında işaret zamiri olurlar.

Not: İşaret sıfatları, gösterdikleri adlar kullanılmazsa zamirleşirler.

• Bu yüz, bana çok tanıdık geldi. (sıfat)

• Bu, bana çok tanıdık geldi. (zamir)

B- Sayı Sıfatı: Varlıkların sayılarını belirten sıfatlara sayı sıfatı denir. Sayı sıfatları kendi içinde dörde ayrılır.

1. **Asıl Sayı Sıfatı:** İsimlerin kesin sayılarını belirtir. İsme sorulan "Kaç?" sorusuna cevap veren sıfattır.

Yirmi yıldır yatalak yaşıyor.

2. **Sıra Sayı Sıfatı:** Belirttikleri isimlerin sıralarını gösterirler. İsme sorulan "Kaçınıcı?" sorusuna cevap verirler.

Sayı isimlerine getirilen -ıncı , -inci ekleriyle yapılır. Binanın beşinci katında oturuyorlar.

3. **Üleştirme Sayı Sıfatları:** Çok miktarda varlığın, çok sayıdaki varlık arasında eşit olarak paylaştırıldığını bildiren, kaçır sorusunun yanıtı olan sözcüklerdir.

Payımıza ikişer armut düştü.

4. **Kesir Sayı Sıfatı:** İsimleri kesirli olarak belirten sıfatlardır.

Yarım saat sonra geldi.

C. Belgisiz Sıfat: İsimleri belirsiz olarak kesinlik kazandırmadan belirten sıfatlara belgisiz sıfat denir. Bir, birkaç, hiçbir, bazı, kimi, çoğu gibi sözcükler, isimlerden önce gelerek belgisiz sıfat olarak kullanılır.

Bir zamanlar o da gençti.

Birkaç öğrenci, geziye gitti.

Belgisiz sıfat ve belgisiz zamir birbiriyile karıştırılmamalıdır.

Birçok davetli gelmedi. belgisiz sıfat

Birçoğu gelmedi. belgisiz zamir

Bir sözcüğü tek anlamında kullanılmışsa sayı sıfatı; herhangi bir anlamında kullanılmışsa belgisiz sıfattır.

D. Soru Sıfatı: İsimlerin durumlarını, sayılarını, yerlerini, biçimlerini soru yoluyla bildiren sıfatlara soru sıfatı denir.

Buna kaç para verdin?
sıfat isim

Ne kadar hızlı arabalar?

Not: Soru anlamı bildiren sözcükler adların yerine geçtiklerinde zamir olur.

Siz hangi dairede oturuyorsunuz ? (sıfat)

Siz hangisinde oturuyorsunuz ? (zamid)

Adlaşmış Sıfat: Niteleme sıfatlarının nitelediği bazı isimler bazen düşer ve bu isimlerin görevi ve anlamını sıfat olan sözcük karşılar. Düşen adın görevini ve anlamını yüklenen bu sözcüğe adlaşmış sıfat denir.

Çalışkan insanlar, başarıya daha yakındır.
sıfat

Çalışkanlar, başarıya daha yakındır.
adlaşmış sıfat

DİKKAT: Adlaşmış sıfattan sonra isim geliyorsa anlam karışıklığına yol açmamak için **virgül** getirmek gerekir.

Yaralı, doktora yalvarırcasına baktı.

UNVAN SIFATLARI: Bir kişinin mesleğini, sosyal konumunu, insanlara takılan sevgi ve tanıtma sözcüklerini bildiren sıfatlardır. Unvan sıfatları isimden önce de sonra da gelebilir.
Başsavcı Murat, Ali Dayı, Ayşe Teyze

Sıfatlarla İlgili Özellikler

Sıfatlarda Pekiştirme: Anlatıma etkileyicilik katmak için sıfatların anlamlarının güçlendirilmesidir.

Örnek:

Yeni ev	yepyeni ev
Sulu elmalar	sulu sulu elmalar
Genç doktor	genç mi genç doktor

Sözcüğün ilk ünlüsüne kadar olan bölüm alınır. Bu parçanın sonuna 'm,p,r,s' ünsüzlerinden biri getirilir ve sıfatın başına bir ek gibi getirilir.
masmavi, sipsivri, upuzun, tertemiz

Not: Bu kuralın dışında yapılan pekiştirme sıfatları da vardır.

Darmadağın, sapasağlam, gencecik

Niteleme sıfatları yinelenerek pekiştirme sıfatı yapılabilir

Yukarıdan oluk oluk para yağıyormuş.

Sofrayı, çeşit çeşit yemeklerle donatmıştı.

Niteleme sıfatlarının arasına "mi" sözcüğünün getirilmesi ile yapılabilir.

Çalışkan mı çalışkan bir öğrenciydi ablam.
Soğuk mu soğuk bir kış gününde evden ayrıldım.

Yakın anlamlı niteleme sıfatları yinelenerek pekiştirme yapılabilir.

Yalan yanlış sözlerle beni oyaladı.
Doğru dürüst bir adamdı işte.

Sıfatlarda Küçültme: Sıfatların anlamlarını daraltmaya yarayan eklerle yapılan türemiş sıfatlardır. -cik, -ce, -(i)msi, -(ı)msı, -(ı)mtrak

Ufa cık çocuk
Ekş (i) msi elma
Geniş çe cadde

Sıfatlarda Anlam Dereceleri: Niteleme sıfatlarından önce gelen; "en, çok, pek, pek çok, biraz, daha" gibi sözcükler sıfatların üstünlüğünü veya daha zayıflığını göstermeye yaramaktadır.

En akıllı çocuk
Pek değerli meslektaşlarım
En kocaman dilim

Sıfat tamlaması: Bir ismin bir sıfat tarafından nitelenmesi veya belirtilmesi ile oluşan tamlamalardır.

Sabırlı insan
sıfat isim

Bir sıfat birden çok ismi niteleyebilir.
Eski kitapları, resimleri elden çıkardık.
Sıfat isim isim

Anlamca Kaynaşmış Birleşik Sıfatlar

Açıkgöz kadın Uyurgezer çocuk
Vurdumduymaz çocuk

Kurallı Birleşik Sıfatlar: Birkaç yolla yapılır.

- a)** Sıfat tamlamasına –li ekleri getirilerek yapılır.
Beyaz gömlek beyaz gömlekli adam
Geniş oda geniş odalı ev
- b)** Sıfat tamlamasında sıfatla adın yerini değiştirilerek isme 3. tekil kişi iyelik eki getirilmesiyle yapılır.
Geniş yaka yakası geniş kazak
Pembe toka tokası pembe kız
- c)** Sıfat tamlamasına –lık eki getirilmesi ile yapılır.
Beş para beş paralık adam